

KATSAUS LOVIISAN
PÄIVÄKOTIVERKON
TILANTEESEEN
– *Toukokuu 2021*

Sisällysluettelo

1 Johdanto	1
2 Varhaiskasvatuksen henkilöstön mitoitus.....	2
3 Palvelurakenteen nykytila (1.8.2021).....	2
3.1 Isnäsin päiväkoti	3
3.2 Koskenkylän päiväkoti	3
3.3 Hedbackan päiväkoti	4
3.4 Valkon päiväkoti	4
3.5 Tesjoen päiväkoti.....	5
3.6 Ruukin päiväkoti	5
3.7 Määrлахden päiväkoti	6
3.8 Rauhalan päiväkoti	6
3.9 Villekulla daghem	7
3.9.1 Muminhuset	7
3.10 Perhepäivähoito	8
4 Avoin varhaiskasvatus	8
5 Lapsimäärän kehitys vuosina 2021–2025	9
6 Ennuste varhaiskasvatuspaikkojen tarpeesta keskusta-alueella	9
7 Päiväkotiverkon kehittämisen periaatteet.....	10
8 Varhaiskasvatuksen asettamat vaatimukset päiväkotitiloille	10
9 Välittömiä toimenpiteitä edellyttävät päiväkodit	11
10 Uusi päiväkoti keskusta-alueelle	11
10.1 Päiväkotihankkeen alustava aikataulu	12

1 Johdanto

Tämä katsaus koskee Loviisan päiväkotiverkostoa ja päiväkotinvestointien tarpeita tulevina vuosina. Selvitystä on valmisteltu varhaiskasvatuksen ja tilapalvelun yhteistyönä.

Varhaiskasvatuksen on tänä päivänä kyettävä vastaamaan muuttuvaan kysyntään ja palveluiden kustannustehokkuusvaatimuksiin tinkimättä korkeatasoisesta varhaiskasvatuksesta. Varhaiskasvatuksen vastuualueeseen kuuluvat alle 6-vuotiaiden varhaiskasvatus, esiopetuksen täydentävä varhaiskasvatus sekä Kelan kautta maksettava kotihoidon tuki. Varhaiskasvatus on lakisääteinen palvelu. Kunnan on huolehdittava siitä, että lasten varhaiskasvatusta on saatavissa (lapsen äidinkielestä riippuen suomen-, ruotsin- tai saamenkielellä) kunnan järjestämänä tai valvomana siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Vanhemmillä on subjektiivinen oikeus valita lapsensa varhaiskasvatusmuoto: kunnallinen varhaiskasvatus, yksityinen varhaiskasvatus tai kotihoidon tuki.

Loviisassa järjestetään kunnallisena, subjektiivisen valintaoikeuden piiriin kuuluvana palveluna päiväkot-, ryhmäperhepäivä- ja perhepäivähoitoa. Vuorohoitopaikka järjestetään tarveharkintaisena vanhempien vuorotyön tai opiskelun perusteella. Avoin varhaiskasvatus on vaihtoehto kunnalliselle päiväkodissa annettavalle varhaiskasvatukselle. Sen järjestäminen ei ole lakisääteistä. Yksityisenä palveluna on tarjolla varhaiskasvatusta perhepäiväkodissa sekä perhepäivähoitoa. Kotihoidon tuki on lakisääteinen.

Tämän selvityksen päämääränä on kuvata Loviisan palveluverkkoa sekä tulevaa palvelutarpeen kehitystä. Keskusta-alueella on välittömiä toimenpiteitä edellyttäviä tarpeita, minkä vuoksi sitä tarkastellaan erityisesti. Villekulla daghemissa tehty kuntotutkimus on osoittanut, että päiväkotirakennus on laajan korjauksen tarpeessa ja toiminnalle on järjestettävä tilapäisiä tiloja. Villekulla daghemiin kuuluva Muminhuset poistettiin käytöstä jo 1.1.2019. Selvityksen osana on keskusta-alueen päiväkotirakennuksista koottu perustietoja: valmistusvuosi, pinta-ala, lähivuosina tehdyt toimenpiteet sekä varhaiskasvatuspaikkojen määrä. Selvityksessä on myös kuvailtu yleisesti varhaiskasvatuksen asettamat vaatimukset päiväkotitiloille sekä arvioitu lapsimäärän lähivuosien kehitystä.

Selvityksen tilastoja lukiessa on hyvä muistaa, että varhaiskasvatuksen (vaka) osallistujamäärät ovat ikäluokan koon lisäksi kiinni huoltajien ratkaisuksista sekä varhaiskasvatukseen kohdistuvista lakimuutoksista. Vaikka ikäluokan koko olisi eri vuosina suunnilleen sama, saattaa palvelukysyntä vaihdella eri vuosien kohdalla tai vuosittain merkittävästi edellä mainituista syistä. Tämä tekee varhaiskasvatuksen tulevaisuuden palvelutarpeen määrän arvioinnista melko haasteellisen.

2 Varhaiskasvatuksen henkilöstön mitoitus

Henkilöstömitoitus, joka vaikuttaa varhaiskasvatuksen lapsiryhmien kokoon, perustuu valtioneuvoston asetukseen. Asetuksessa säädetään suhdeluvut erikseen vähintään kolme vuotta täyttäneille ja alle kolmivuotiaille lapsille sekä suhdeluvut erikseen enintään viisi tuntia päivässä varhaiskasvatuksessa oleville ja enemmän kuin viisi tuntia päivässä järjestettävässä varhaiskasvatuksessa oleville kolme vuotta täyttäneille lapsille. Loviisassa tämä jälkimmäinen koskee lähinnä esikoululaisten aamu- ja iltapäivähoitoa.

Päiväkodissa tulee kasvat-, opetus- ja hoitotehtävissä olla vähintään yksi henkilö, jolla on varhaiskasvatustilain (540/2018) 26.–28. §:ssä säädetty ammatillinen kelpoisuus, enintään seitsemää enemmän kuin viisi tuntia päivässä varhaiskasvatuksessa olevaa kolme vuotta täyttänyttä lasta kohden. Enintään neljää alle kolmivuotiaista lasta kohden tulee päiväkodissa kasvat-, opetus- ja hoitotehtävissä olla vähintään yksi henkilö, jolla on ammatillinen kelpoisuus.

Perhepäiväkodissa voidaan samanaikaisesti järjestää varhaiskasvatusta enintään neljälle lapselle mukaan luettuina perhepäivähoitajan omat lapset. Kolme hoitajaa voi järjestää varhaiskasvatusta samanaikaisesti enintään kahdelletoista lapselle. Tällöin tulee yhdellä perhepäivähoitajalla olla vähintään varhaiskasvatustilain 28. §:ssä säädetty ammatillinen kelpoisuus.

3 Palvelurakenteen nykytila (1.8.2021)

Loviisan kaupungissa on yhteensä 9 päiväkotia. Näissä tarjotaan koko- ja osapäiväistä varhaiskasvatusta sekä suomenkielillä että ruotsinkielillä. Päiväkotien lapset ovat 9 ½ kuukauden – 5 vuoden ikäisiä. Keskusta-alueen päiväkoteihin kuuluvat Määrlahden päiväkotia, Villekulla daghem ja Rauhalan päiväkotia. Lisäksi keskustassa toimii yksityinen ryhmäperhepäiväkotia Krisumaja.

Vuoden 2015 aikana Loviisan kaupunki teetti ulkopuolisella asiantuntijalla kuntoarviot kaikkiin kaupungin kouluihin ja päiväkoteihin. Ulkopuolisena asiantuntijana toimi Ramboll Finland Oy. Jokaisesta rakennuksesta laadittiin oma erillinen kuntoarvioraportti, joka sisältää asbestikartoitusraportin sekä pitkän aikavälin kunnossapitosuunnitelman eli PTS:n. Kuntoarviot tehtiin RT 18-11086 -ohjeen eli Rakennustieto Oy:n julkaiseman Liike- ja palvelukiinteistön kuntoarvio -ohjeen mukaan. Tarkemmat päiväkotikohtaiset tulokset löytyvät kuntoarvioraporteista. Tässä selvityksessä on jokaisen päiväkodin kohdalla listattu tavallisen ylläpidon lisäksi viime vuosina tehdyt korjaustyöt.

3.1 Isnäsin päiväkoti

ISNÄSIN PÄIVÄKOTI		Lapsiryhmän koko
Ketun poikaset	0–3-vuotiaat	12
Karhuntassu	3–5-vuotiaat	21
Paikkoja yhteensä:		33

Isnäsin päiväkodin toiminta siirrettiin 1.3.2021 määräaikaisesti vuokratiloista kaupungin omistamiin parakkeihin (Cramo) Isnäsin koulun pihapiiriin.

3.2 Koskenkylän päiväkoti

KOSKENKYLÄN PÄIVÄKOTI (ympäri vuorokautinen)		Lapsiryhmän koko
Mustikat (kaksikielinen sisarusryhmä)	0–5-vuotiaat	21
Metsämansikat	3–5-vuotiaat	21
Hallonen	0–3-vuotiaat	12
Björnbären	3–5-vuotiaat	21
Bambi (kaksikielinen sisarusryhmä)	0–5-vuotiaat	21
Paikkoja yhteensä:		96

Erityiset huolto- ja korjaustoimenpiteet

- Uuden puolen lattiamatot uusittiin vuonna 2016.
- Vanhan puolen ilmanvaihto saneerattiin kesällä 2019, jolloin uusittiin ilmanvaihtokoneet ja päätelaitteita.
- Yhden ryhmätilanlattiamatto uusittiin vuonna 2019.
- Vanhan puolen ryhmätilojen huoltomaalaus suoritettiin vuonna 2019.
- Metsämansikoiden eteisen muutostyöt suoritettiin kesällä 2020.
- Aita uusitaan kesällä 2021.

Bambi-ryhmä toimii eri rakennuksessa osoitteessa Suurpellontie 2. Bambi oli 1.8.2016 10-paikkainen ryhmäperhepäiväkoti. Koskenkylän alueella toimii kaksi yksityistä perhepäivähoitajaa.

3.3 Hedbackan päiväkoti

HEMBACKAN PÄIVÄKOTI		Lapsiryhmän koko
Siilit	3–5-vuotiaat	21
Leppäkertut	3–5-vuotiaat	21
Nallet	0–3-vuotiaat	12
Paikkoja yhteensä:		54

Erityiset huolto- ja korjaustoimenpiteet

- Keittiö saneerattiin kesällä 2017.
- Päiväkodille järjestettiin noin 134 m² lisätilaa vuonna 2018 (Temporent-parakki, vuokrasopimusta jatkettu 30.6.2023 asti).
- Ilmanvaihto saneerattiin vuonna 2019: uusittiin ilmanvaihtokoneet ja rakennettiin uusi ilmanvaihtokonehuone.
- Taiteovet uusittiin vuonna 2020.
- Aidat uusitaan kesällä 2021.

3.4 Valkon päiväkoti

VALKON PÄIVÄKOTI		Lapsiryhmän koko
Oravat	0–5-vuotiaat	21
Paikkoja yhteensä:		21

Erityiset huolto- ja korjaustoimenpiteet

- Julkisivun huoltomaalaus suoritettiin vuonna 2017.
- Vesi- ja hiekkaleikkialtaat poistettu aulatiloista.
- Keittiö saneerattiin kesällä 2018 (pieniä muutoksia).
- Käyttövesiverkosto saneerattiin vuonna 2019.

Valkon päiväkodissa havaittiin terveystarkastajan rutiinitarkastuksessa talvella 2021 tunkkaista hajua ja pintakosteutta yhdessä wc-tilassa. Rakennuksen alapohja tutkittiin helmikuussa ja kahden tilan muovimatoista otettiin materiaalinäytteitä. Tutkimuksen tehnyt Polygon Oy ehdotti korjaustoimenpiteiksi lattiapinnoitteiden uusimista sekä lattian ja ulkoseinän rajakohdan tiivistämistä. Saatujen mittaus- ja analyysitulosten sekä tehtyjen aistinvaraisten havaintojen perusteella alapohjan osalta merkittävimmät sisäilman laatuun vaikuttavat tekijät ovat lattian ja ulkoseinän rajapinnasta tapahtuvat ilmavuodot ja lattiapinnoitteiden ikääntyminen. Kaupunki selvittää parhaillaan Valkon päiväkodin kunnostamistarpeen laajuutta ja aikataulua.

3.5 Tesjoen päiväkoti

TESJOEN PÄIVÄKOTI (vuorohoitoa arkisin klo 5.30–22)		Lapsiryhmän koko
Kramis	0–3-vuotiaat	12
Famppis	3–5-vuotiaat	21
Päivänsäteet	0–3-vuotiaat	12
Tähtisilmät	3–5-vuotiaat	21
Paikkoja yhteensä:		66

Erityiset huolto- ja korjaustoimenpiteet

- Keittiö saneerattiin kesällä 2017.
- Ryhmätiloissa tehtiin pintaremonttia kesällä 2017.
- Ryhmätiloissa uusittiin lattiapäällysteitä kesällä 2017.
- Siirtoseinä poistettiin ruokatilasta vuonna 2017.
- Ruokatalaan asennettiin siirtoseinä kesällä 2021.
- Keittiöön asennettiin viilennysyksikkö kesällä 2021.
- Aidat on uusittu.

3.6 Ruukin päiväkoti

RUUKIN PÄIVÄKOTI 1.8.2021 alkaen vuorohoitoa arkisin sekä viikonloppuisin klo 5.30–22		Lapsiryhmän koko
Hiirenkorvat	0–3-vuotiaat	12
Pajunkissat	3–5-vuotiaat	21
Paikkoja yhteensä:		33

Erityiset huolto- ja korjaustoimenpiteet

- Vesijohdot ja viemärit uusittiin vuonna 2013.
- Tilajärjestelyjä tehtiin wc-tilojen osalta vuonna 2013.
- Keittiö nykyaikaistettiin vuonna 2017.
- Aidat uusittiin ja saattoliikennejärjestelyjä parannettiin kesällä 2020.
- Julkisivu kunnostetaan vuonna 2021.

3.7 Määrlahden päiväkoti

MÄÄRLAHDEN PÄIVÄKOTI		Lapsiryhmän koko
Tenavat	3–5-vuotiaat	21
Muruset	3–5-vuotiaat	21
Pampulat	0–3-vuotiaat	12
Paikkoja yhteensä:		54

Erityiset huolto- ja korjaustoimenpiteet

- Kattoa korjattiin lisäämällä katon tuuletusta vuonna 2011.
- Ilmanvaihtokone uusittiin ja tehtiin pieniä ilmanvaihtomuutoksia vuonna 2013.
- Keittiö saneerattiin kesällä 2017.

Määrlahden päiväkoti sijaitsee osoitteessa Nordenskiöldintie 2. Rakennus on rakennettu 1983, ja sen pinta-ala on 652 m². Päiväkodin kuntoa on tutkittu viimeksi vuonna 2015.

Rakennuksen pääasialliset rakenteet

- Alapohjarakenne on maanvarainen laattarakenne.
- Ulkoseinät ovat puurankarunkoisia, ulkopinta on pääosin tiilimuuraus.
- Vesikatto on pääosin harjakatto.

3.8 Rauhalan päiväkoti

RAUHALAN PÄIVÄKOTI		Lapsiryhmän koko
Nuppuset	0–3-vuotiaat	12
Nassikat	3–5-vuotiaat	21
Lilla My	0–3-vuotiaat	12
Mumrikarna	3–5-vuotiaat	21
Paikkoja yhteensä:		66

Erityiset huolto- ja korjaustoimenpiteet

- Vesi- ja hiekkaleikkialtaat poistettu aulatiloista.
- Käyttövesiverkosto saneerattiin vuonna 2016.
- Keittiö saneerattiin vuonna 2018 (pieniä muutoksia).

Rauhalan päiväkoti on rakennettu vuonna 1974. Rakennus sijaitsee osoitteessa Rauhalantie 46. Rakennuksessa on yksi maanpäällinen kerros, jonka pinta-ala on 611 m². Rauhalan päiväkodin kuntoa on tutkittu viimeksi vuonna 2015. Rakennus on elinkaarensa lopussa ja vaatii täydellisen peruskorjauksen lähivuosina.

Rakennuksen pääasialliset rakenteet

- Alapohjarakenne on maanvarainen kaksoislaattarakenne, joka on vaurioherkkä rakenne.
- Ulkoseinät ovat puurankarunkoisia.
- Vesikatto on puurankarakenteinen ja malliltaan tasakatto, joka on vaurioherkkä rakenne.

3.9 Vilekulla daghem

VILLEKULLA DAGHEM		Lapsiryhmän koko
Hattifnattarna	3–5-vuotiaat	21
Råddjuren	3–5-vuotiaat	21
Mumintrollen	0–3-vuotiaat	12
Paikkoja yhteensä:		54

Erityiset huolto- ja korjaustoimenpiteet

- Ilmanvaihto saneerattiin vuonna 2019.
- Kulmahuone korjattiin vuonna 2020.

Vilekulla daghem on rakennettu 1900-luvun alussa. Rakennus sijaitsee osoitteessa Karlskronabulevardi 10. Rakennuksessa on yksi maanpäällinen kerros, pienet kellaritilat ja ullakotila. Rakennuksen kerrosala on 490 m². Helmikuussa 2021 tehdyn tutkimuksen perusteella rakennus on rakennettu ajalle tyypillisillä rakenneratkaisuilla ja -materiaaleilla. Useat rakenneosat ovat ylittäneet teknisen käyttöikänsä. Rakennuksen ulkopuolinen kosteus (sadevesijärjestelmän vuodot ja viistosade) sekä ryömintätilan ilmasta tiivistynyt kosteus ovat aiheuttaneet kosteus- ja mikrobivaurioita rakenteisiin. Lähes alkuperäisten alapohjarakenteiden lämmöneristys ei ole riittävä pitämään korjaamattomien alapohjien lattioiden pintalämpötiloja lämmityskaudella asumisterveysasetuksen mukaisella vähimmäistasolla. Tiloihin tuovat vedontunnetta alhaisten pintalämpötilojen lisäksi ulko-ovien epätiiveyskohtien kautta tapahtuva ilmavirtaus. Alapohjan epätiivien liittymien ja läpivientien kautta voi paineroista johtuvien ilmavirtausten mukana kulkeutua sisäilmaan epäpuhtauksia, jotka ovat peräisin mikrobivaurioituneista alapohjarakenteista, kellaritiloista tai ryömintätilan maapohjasta.

3.9.1 Muminhuset

Vilekulla daghemin Muminhuset on rakennettu vuonna 1971 ja se sijaitsee osoitteessa Mariankatu 23. Rakennuksessa on yksi maanpäällinen kerros, jonka pinta-ala on 540 m². Rakennus poistettiin käytöstä tammikuussa 2019 lattiarakenteessa sijaitsevan käyttövesiputken vuodosta aiheutuneen vesivahingon johdosta. Korjaustoimet aloitettiin heti

mutta keskeytettiin kun todettiin, että vaurioitunut alue alustavien arvioiden mukaan on jopa 150 neliometriä suuri.

Lisäksi voitiin todeta, että rakennus on ylittänyt teknisen käyttökänsä, mikä tarkoittaa sitä, että koko rakennus pitäisi peruskorjata. Peruskorjauksella ei kuitenkaan voitaisi poistaa kaikkia riskirakenteita.

LIITE: Vilekulla daghemin kuntotutkimusraportti (02/2021)

3.10 Perhepäivähoito

Perhepäivähoitoa tarjoaa tällä hetkellä ryhmäperhepäiväkoti Lyckebo Hommansbyssä, yksityinen ryhmäperhepäiväkoti Krisumaja keskustassa sekä kaksi yksityistä perhepäivähoitajaa Koskenkylässä. Perhepäivähoitajat toimivat omissa kodeissaan.

RYHMÄPERHEPÄIVÄKOTI LYCKEBO		Lapsiryhmän koko
Lyckebo	0–6-vuotiaat	12

Erityiset huolto- ja korjaustoimenpiteet

- Liesituuletin on uusittu ja sille rakennettiin oma poistokanavisto vuosina 2019/2020.
- Lattiamatot uusittiin kahdessa huoneessa vuonna 2019.

4 Avoin varhaiskasvatus

Loviisan kaupunki tarjoaa avointa varhaiskasvatusta avoimessa päiväkoti Treffiksessä. Treffis on Loviisan kaupungin avoin päiväkoti, joka tarjoaa kaksikielistä varhaiskasvatustoimintaa 0–5-vuotiaille kotihoidossa oleville lapsille. Treffiksen toiminta on maksuton perheille ja toiminta-aika on pääsääntöisesti arkipäivisin kello 9–13. Osallistuminen edellyttää vanhemman tai hoitajan osanottoa. Toimintaan voi osallistua oman aikataulun mukaan ilman ennakoilmoittautumista. Toimintapaikat vaihtelevat ja sijaitsevat eri puolilla kaupunkia. Treffis tarjoaa vertaisryhmiä sekä lapsille että vanhemmille.

1.8.2019 alkaen Treffiksen toiminnasta vastaa varhaiskasvatuksen opettaja. Hänellä on työparinaan varhaiskasvatuksen lastenhoitaja. Treffis tekee tiivistä yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa, erityisesti seurakuntien kanssa. Treffikseltä on jo monena vuonna puuttunut tarkoituksenmukaiset tilat toiminnan järjestämiseksi keskusta-alueella. Tällä hetkellä työntekijöillä on väliaikaisesti toimistotilat 1.8.2020 lakkautetun päiväkodin tiloissa Kuggomissa.

5 Lapsimäärän kehitys vuosina 2021–2025

Keskusta-alueen kunnallisissa päiväkodeissa tulee elokuussa 2021 olemaan noin 140 lasta yhteensä. Nykyisin varhaiskasvatukseen tulevien lasten osuus 0–5-vuotiaista on keskimäärin noin 89 %. Varhaiskasvatusta tarvitsee 0–2-vuotiaista noin **52 %** ja 3–5-vuotiaista noin **97 %** koko kaupungissa. Esikoululaisten täydentävä aamu- ja iltapäivähoito järjestetään koulujen yhteydessä. Lähes 100 % 6-vuotiaista lapsista on palvelujen piirissä. Varhaiskasvatusikäisten lasten määrä keskusta-alueella ei juuri muutu toimintavuoteen 2023 mennessä. Vuoteen 2025 mennessä 0–5-vuotiaiden määrä vähenee **noin kymmenellä lapsella**.

	Keskusta		Vaka		Kaikki yhteensä	Vaka yhteensä	Vakassa %
	suom.	ruots.	suom.	ruots.			
2015	26	23	19	27	49	46	94 %
2016	24	13	18	21	37	39	105 %
2017	27	18	23	20	45	43	96 %
2018	14	17	8	16	31	24	77 %
2019	18	15	12	7	33	19	58 %
2020	29	7	0	0	36	0	0 %
2021	12	3	0	0	15	0	0 %
	150	96	80	91	246	171	61,40 %

Tilasto päivitetty 14.5.2021

6 Ennuste varhaiskasvatuspaikkojen tarpeesta keskusta-alueella

Ylläolevia prosenttiosuuksia on käytetty arvioitaessa tulevaa varhaiskasvatuksen tarvetta. Ennusteisiin tuovat epävarmuutta syntyvyyden kehitys ja mahdollinen muuttoliikenne molempiin suuntiin sekä kaupungin sisällä. Epävarmuutta tuo myös kaksikielisten perheiden kielivalinta.

Lapsimäärän kehityksen perusteella ei näyttäisi olevan tarvetta varhaiskasvatuspaikkojen lisäämiseen nykyisestä tasosta. Lapsimäärän väheneminen voi tarkoittaa, etteivät kaikkien yksiköiden tilat tulevaisuudessa välttämättä ole jatkuvasti tehokkaassa käytössä, mutta toisaalta hoitopaikan saavutettavuuden kannalta myöskään toimipaikkojen suurempi vähentäminen ei ole perusteltua. Palveluverkkoa kehittäessä tulee kuitenkin huomioida mahdollinen yksityisen palvelun väheneminen sekä kotona hoidettavien lasten määrässä tapahtuvat muutokset (muun muassa kotihoidon tuki, mahdollinen maksuton varhaiskasvatus, työllisyyden paraneminen). Perheiden työtilanne, arvot ja mieltymykset vaikuttavat siihen, millaisia valintoja he tekevät lastensa osallistumisesta varhaiskasvatukseen. Osallistumisaste varhaiskasvatuspalveluihin on ollut jo useamman vuoden noususuunnassa.

7 Päiväkotiverkon kehittämisen periaatteet

Varhaiskasvatus kuuluu Loviisan kaupungin ydinpalveluihin, ja sen toimitilojen tulee tukea varhaiskasvatukselle asetettuja tavoitteita. Varhaiskasvatustoimintaa palvelevan kiinteistökannan tulee olla sellainen, että sen suunnitelmallinen käyttö ja kunnossapito ovat käytettävissä olevilla resursseilla mahdollista. Tila- ja ruokapalveluiden, huollon ja ylläpidon kustannuksissa saatavien synergiaetujen vuoksi tulisi vastaisuudessa pyrkiä riittävän monen ryhmän päiväkoteihin. Tämä antaisi myös riittävän joustavuuden varhaiskasvatuksen järjestämiseen molemmille kieliryhmille sekä tiettyjen erityispalvelujen järjestämiseen samassa rakennuksessa. Pienempien, omissa kiinteistöissään toimivien päiväkotien perusparannuksiin tulisi ryhtyä ainoastaan, jos päiväkotiin voidaan tehdä myös laajennus. Luopumista näiden rakennusten päiväkotikäytöstä olisi harkittava viimeistään silloin, kun peruskorjaus tulee ajankohtaiseksi, tai toiminta esimerkiksi sisäilmaongelmien takia joudutaan keskeyttämään, eikä korjauksen avulla saada päiväkotia vastaamaan tämän päivän vaatimuksia.

8 Varhaiskasvatuksen asettamat vaatimukset päiväkotitiloille

Varhaiskasvatusympäristö muodostuu fyysisistä, psyykkisistä ja sosiaalisista tekijöistä. Tässä selvityksessä keskitytään päiväkotiin varhaiskasvatuksen fyysisenä toimintaympäristönä, jossa sekä ulko- että sisätilojen tulee olla terveelliset ja turvalliset.

Turvallisuuden kannalta suotuisia ovat viihtyisät, virikkeiset ja äänimaailmaltaan rauhalliset tilat, jotka ovat myös toiminnan kannalta tarkoituksenmukaisia. Toiminnan monipuolinen ja joustava järjestely asettavat vaatimuksia päiväkotitiloille. Päiväkotiarjessa lapsiryhmä toimii välillä koko ryhmänä ja välillä lapset jakaantuvat pienempiin ryhmiin. Tiloista tulee tietoisesti muokata sellaisia, että niissä onnistuvat niin erilaiset kohtaamiset ja ryhmätoiminta kuin rauhoittuminenkin. Tilojen oikea mitoitus sekä niiden monikäyttöisyys ja muunneltavuus tulee näin ollen olla tavoitteena palveluverkkoa kehitettäessä. Tilojen kyky palvella varhaiskasvatusta (tilojen toimivuus) on useista tekijöistä koostuva kokonaisuus. Siihen vaikuttavat paitsi tilojen yhteiskoko myös niiden keskinäinen sijoittelu, yksittäisten tilojen mitoitus, käytävien ja aputilojen määrä ja niin edelleen. Siirtymistilanteita on päivän aikana paljon muun muassa ulkoiluun, ruokailuun, pienryhmätoimintaan ja lepohetkelle mentäessä. Siirtymiset tapahtuvat pääsääntöisesti pienemmissä kokoonpanoissa mutta vaativat aina aikuisen ohjausta tai isommilla lapsilla vähintään valvonnan mahdollisuutta. Siirtymistilanteiden runsas toistuvuus varhaiskasvatuksessa on syytä huomioida päiväkodin tilasuunnittelussa erityisesti kulkureittien ja valvottavuuden sekä eteis- ja wc-tilojen sijoittelun osalta.

Määrälahden päiväkoti, joka on suunniteltu päiväkodiksi, on käyttäjien kokemuksen perusteella toiminnallisin keskusta-alueen päiväkodeista. Tilat on sijoitettu siten, että muun muassa perushoidon tilat kuten wc-tilat ovat lasten leikkitilojen läheisyydessä, jolloin lapsen

omatoiminen ja oman rytmin mukainen käyttö mahdollistuu. Ryhmätilat ovat avarat ja päiväkodissa on ryhmien yhteiskäytössä oleva sali sekä kokoontumistilat henkilöstölle.

Päiväkotitilat (kuten Vilekulla daghem), joita ei alun perin ole suunniteltu päiväkotitiloiksi, ovat usein epäkäytännöllisiä ja haasteellisia toiminnan järjestämisen kannalta. Lapsiryhmien käytössä olevat ryhmä- ja lepohuoneet ovat neliöltään eri kokoisia, mikä luo haasteita lapsiryhmien muodostamiselle. Vilekulla daghemin ja Rauhalan päiväkodin rakennusten elinkaaren aikana on tapahtunut paljon muutoksia. Päiväkotirakennuksissa yhdistyvät useat valmistelijoiden mielestä epäedulliset ominaisuudet erilaisina yhdistelminä. Näitä ovat muun muassa:

- käytön ja valvonnan kannalta epätarkoituksenmukaiset tilat (ahtaat eteiset ja märkätilat sekä wc- ja pesutilat, sokkeloiset tilat)
- ryhmätilojen ahtaus ja huonosti suunnitellut toimintaympäristöt
- alhainen kuntoluokka ja siten kalliit peruskorjauskustannukset
- tilojen huono muunneltavuus.

9 Välittömiä toimenpiteitä edellyttävät päiväkodit

Keskusta-alueella välittömiä toimenpiteitä edellyttävät Vilekulla daghem ja siihen kuuluva Muminhuset, joka poistettiin käytöstä tammikuussa 2019. Vilekulla daghemin kolmelle ryhmälle tarvitaan väistötiloja pikimmiten. Rakennuksen huonon kunnan vuoksi yksi ryhmä on toiminut tammikuusta 2021 alkaen väistötiloissa.

Tilapalvelu ja varhaiskasvatus ovat käyneet vaihtoehtoja läpi. Ainoaksi vaihtoehdoksi on jäänyt hyödyntää kaupungin omia väistötiloja, joilla tarve voidaan hoitaa maksimissaan viiden vuoden ajan. Väistötiloille on pyritty löytämään sijoituspaikka, jonka saavutettavuus on kohtuullisen hyvä keskustan perheiden näkökulmasta ja jonka koko on riittävän suuri päiväkotitoiminnalle. Keskusta-alueelta on löytynyt yksi alue, joka täyttää kriteerit. Alue sijaitsee Generalshagens skolan vieressä Kuningattaren kadun puolella.

10 Uusi päiväkotiki keskusta-alueelle

Vilekulla daghem ja Rauhalan päiväkotiki tulee peruskorjata tai korvata uudella rakennuksella. Nykyisten rakennusten purkaminen ja kokonaan uuden rakentaminen saattaa osoittautua kannattavammaksi vaihtoehdoksi kuin vanhojen korjaaminen. Uudesta yhteisestä rakennuksesta voitaisiin tehdä niin suuri, että sekä riskiryhmään kuuluva Rauhalan päiväkotiki että peruskorjauksen tarpeessa oleva Vilekulla daghem voitaisiin siihen yhdistää.

Hankesuunnitelma uuden päiväkodin rakentamiseksi käynnistyy vuonna 2022. Siihen on varattu 150 000 euroa. Päiväkotisuunnittelun yksi keskeisimmistä tavoitteista tulisi olla luoda

tilaratkaisuja, jotka ovat mahdollisimman monikäyttöisiä sekä muunneltavissa toiminnan mukaan. Liikkuminen tilassa tulisi olla vaivatonta ja selkeää.

Lasten käytössä olevaa toimitilaa mitoitetaan **vähintään** 7 m² lasta kohden. Jos päiväkotia sijoitetaan alun perin muuhun käyttöön suunniteltuihin tiloihin tai jos vanhaa päiväkotia korjataan, tilamitoituksen lähtökohta on sama kuin uudisrakennuksessa.

Mahdollisen uuden päiväkodin suunnittelussa ohjeellisena on hyvä pitää vähintään kahdeksan lapsiryhmän päiväkotia. Mitoituksellinen varhaiskasvatuspaikkamäärä olisi tällöin nykyisen asetuksen mukaan **noin 132 paikkaa**. Parillinen määrä ryhmiä mahdollistaa molempien kieliryhmien toiminnan järjestämisen niin, ettei yksittäinen ryhmä jää erilleen kielen vuoksi. Tämän lisäksi suunnittelussa tulisi varata mahdollisuus paikkamäärän kasvattamiselle sekä tilat avoimelle varhaiskasvatustoiminnalle. Avoimen varhaiskasvatuksen kehittäminen madaltaa varhaiskasvatuksen kustannuksia silloin, kun kotihoidon valinneet perheet käyttävät avoimia toimintoja korvaamaan esimerkiksi päiväkodissa annettavaa varhaiskasvatusta.

10.1 Päiväkotihankkeen alustava aikataulu

Toimenpiteet sopivan rakennuspaikan määrittelemiseksi ja kaavoittamiseksi tulee aloittaa mahdollisimman pian, jotta hankesuunnitelman laadinta voidaan aloittaa ensi vuoden alussa.

	2021				2022				2023				2024				2025												
	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
KESKUSTAN PÄIVÄKOTI																													
-Hankesuunnitelman laadinta																													
-Hankesuunnitelman hyväksyminen																													
-Hyväksyminen investointisuunnitelmaan																													
-Suunnittelukilpailu asiakirjojen laadinta																													
-Suunnittelijoiden valinta																													
-Suunnittelu																													
-Pääpiirustusten hyväksyminen																													
-Kustannusarvion hyväksyminen (ROA)																													
-Rakennuslupa																													
-Urakkalaskenta-asiakirjojen laadinta																													
-Urakkalaskenta																													
-Urakoitsijoiden valinta																													
-Rakentamismuutokset																													
-Tilojen varustaminen ja tuulettumisaika																													
-Tilat valmiit																													

Kuva: päiväkotihankkeen alustava aikataulu